

ELS ASSAIGS

EDWARD BOND

Hi havia una vegada un nen que vivia en un poble. Quan va fer dotze anys, van arribar uns soldats en un camió i se'l van endur juntament amb vint nens més de la seva mateixa edat, veïns i amics seus. El camió va viatjar dos dies i una nit. A l'hora habitual dels àpats, el camió s'aturava, i els nens rebien racions de l'exèrcit per menjar. Van arribar a una petita ciutat, i els van dir que saltessin fora del camió. Llavors els van fer formar en files i els van conduir sota vigilància fins a una gran casa vella. El seu aspecte era similar al de les altres cases de la ciutat: havia estat construïda per acollir la sòlida prosperitat de la classe mitjana de finals del segle XIX. El teulat era de pissarra grisa i la part que sobressortia del ràfec estava decorada amb una franja ornamental de fusta. La casa tenia quatre pisos i, segons van descobrir més tard, un soterrani.

Aquesta història, me la van explicar fa uns quants anys. Pot ser que la meua memòria hagi oblidat algun detall i que la meua imaginació n'hi hagi afegit algun altre. Però les parts que semblen irrealment no són inventades, i el que puc haver oblidat eren coses absolutament corrents que poden passar en qualsevol història. Al capdavant, potser no he oblidat res. Vull que això quedi clar abans d'explicar la història, perquè aquesta història és real.

Van fer entrar els nens a la casa. A dins hi havia persones cegues assegudes en fileres de cadires amb el respalller arrambat a la paret, o reunides en grups al centre de les habitacions. Altres seien als passadissos o s'estaven estirats en llits, o a terra. Uns quants seien a un costat dels graons de l'escala. No hi havia cadires buides. Potser hi havia hagut un dipòsit de cadires, i se n'havia anat assignant una a cada persona cega

que arribava, fins que el dipòsit s'havia buidat. Les úniques persones vidents a la casa eren els nens, els seus vigilants, i uns quants empleats.

Van dir als nens que esperessin. Gairebé immediatament va entrar a la casa un oficial que venia del carrer. Portava un vestit gris, una corbata vella, fosca i greixosa, i una banda al braç. Portava una pila de textos. Per la seva veu, els nens van saber que, a diferència dels soldats, pertanyia a la seva mateixa nació. Els va dir que havien d'assajar una obra que després representarien davant d'un grup de visitants. S'havien de posar a treballar immediatament. Els nens van estar contents d'actuar en una obra de teatre. Van repartir-se els textos entre ells i van començar a organitzar els assaigs. Els cecs estaven callats. No parlaven entre ells ni feien preguntes als nens. Els més vells ni tan sols es parlaven a si mateixos. Però tot i així, era difícil assajar tenint-los allà. Ocupaven totes les habitacions, i com que els actors encara eren criatures, és evident que volien que l'obra estigués plena de salts i corredisses. Van explicar el problema als vigilants. L'encarregat va sortir a veure l'oficial amb la banda al braç. Al cap de quinze minuts, l'encarregat va tornar. L'oficial havia dit que els assaigs havien de fer-se a l'àtic. L'àtic va resultar ser una habitació molt espaiosa que agafava tota la llargada de la casa. Estava molt ben il·luminat per unes claraboies que hi havia al sostre inclinat i per unes làmpares elèctriques. Però el terra era cobert de cossos morts, de manera que hi tornava a

haver el problema de tenir prou espai per assajar. L'encarregat havia dit que l'oficial havia dit que els cossos s'havien de baixar al soterrani. Com que l'obra s'havia de representar al cap de pocs dies, no hi havia gaire temps per assajar, de manera que els nens no podien entretenir-se traslladant els cossos al soterrani. En canvi, els soldats van reclutar un grup de cecs per fer-ho. Era la mena de feina poc qualificada que podien assumir. Els soldats només havien de situar un cec al cap de cada cadàver i un altre als peus. Llavors els manaven que s'ajupessin, que agafessin el cap o els turmells i que s'aixequessin. Els soldats van organitzar una fila de parelles de cecs, cadascuna carregada amb un cadàver, i els van guiar des de l'àtic, acompanyant-los en les voltes i més voltes de l'escala a través de la casa fins al soterrani, mentre a dalt, a l'àtic, els nens es posaven a assajar l'obra.

I els nens s'ho van passar molt bé muntant l'obra i, després, representant-la per als visitants. No entenien la llengua dels visitants, i es van adonar que alguns d'ells fins i tot semblava que parlessin amb els altres en una llengua que tampoc no era la seva, perquè s'entrebancaven amb les paraules i utilitzaven gestos més elaborats dels que haurien fet servir normalment. Els nens són molt observadors. De tota manera, l'obra devia agradar: si no hagués estat així, els ho haurien dit. I a més a més, veure actuar nens sempre és un plaer, oi?

Moltes coses en aquesta història ens poden semblar estranyes. Pot semblar

estrany que algú reunís tots els cecs d'un gran territori i els posés en una mateixa casa. No haurien estat millor i més feliços dispersos entre la comunitat vident? També sembla estrany que l'àtic fos ple de cossos. I que els soldats reclutessin nens i se'ls endugessin de casa seva i de les seves famílies. Però cap d'aquestes coses va semblar estranya als nens. Al contrari, ells esperaven que passessin aquestes i altres coses semblants. Era el que la seva experiència del món i el seu aprenentatge, fins i tot, els havia ensenyat a esperar i a considerar natural. I els va fer molta il·lusió actuar en una obra de teatre. No sé com es deia.

Més tard, la majoria de nens van ser assassinats a base de forçar-los a respi-

rar gas. Això també pot arribar a semblar normal a algunes persones, en alguns llocs. Un dels nens no va ser assassinat, sinó que va sobreviure per raons i circumstàncies que no tenen cap rellevància en aquesta història. Molts anys més tard, quan ja era un home ben bé de mitjana edat, i de fet, a punt de creuar el llindar de la vellesa, estava caminant per Nova York. No estava pensant en la seva infància, ni tampoc, pel que recorda, en res en concret – quan de sobte va arrencar a plorar. Es va quedar dret on era, enmig del carrer, va enterrar la cara entre les mans i els seus udols es van sentir per damunt del trànsit sorollós d'una metròpoli. De cop s'havia adonat que els fets d'aquesta història, en la qual havia pres part, eren estranys. ■

Edward Bond va escriure aquest text el 1984 per al Royal Court Theatre, en ocasió de la reestrena de "Saved" i "The Pope's Wedding"

Traducció de l'anglès de Carlota Subirós